

ÇEV903 KÜRESEL İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

Doç. Dr. Özgür ZEYDAN

<https://ozgurzeydan.com.tr/>

Türkiye ve İklim Değişikliği Politikaları

- Tarihçe
- 2053 "Net Sıfır" Hedefi
- Eylem Planları
- **İklim Kanunu**
- Avrupa Birliği İklim Değişikliği Politikaları

Türkiye'nin İklim Değişikliği Tarihçesi

- Türkiye;
- 2004: Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'ne (BMİDÇS) (1994) taraf oldu.
- 2007: Türkiye İklim Değişikliği Birinci Ulusal Bildirimi Sözleşme Sekretaryasına sunuldu.
- 2009: Kyoto Protokolü'ne (1997) imza attı.
- 2016: Paris İklim Anlaşması'na (2015) imza attı.

Türkiye'nin İklim Değişikliği Tarihçesi

- 2021: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın ismi **Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı** olarak değiştirildi.
- 2021: **İklim Değişikliği Başkanlığı**, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının bir kuruluş olarak kurulmuştur.
- 2025: **İklim Kanunu** yürürlüğe girdi.

2053 Sıfır Emisyon Hedefi

TRT HABER

SICAK ▾ SAVUNMA ÇOCUK ÖZEL HABER DOSYA HABER DİĞER ▾

Bilim Teknoloji

KAYNAK AA HABER GİRİŞ 27.10.2021 11:44 SON GÜNCELLEME 27.10.2021 13:17

2053'e kadar sıfır emisyon hedefine adım adım

TÜBİTAK, Paris İklim Anlaşması'ndan doğan yükümlülükleri yerine getirmek için belirlenen "2053 yılı için sıfır emisyon" hedefine çalışmalarına odaklandı.

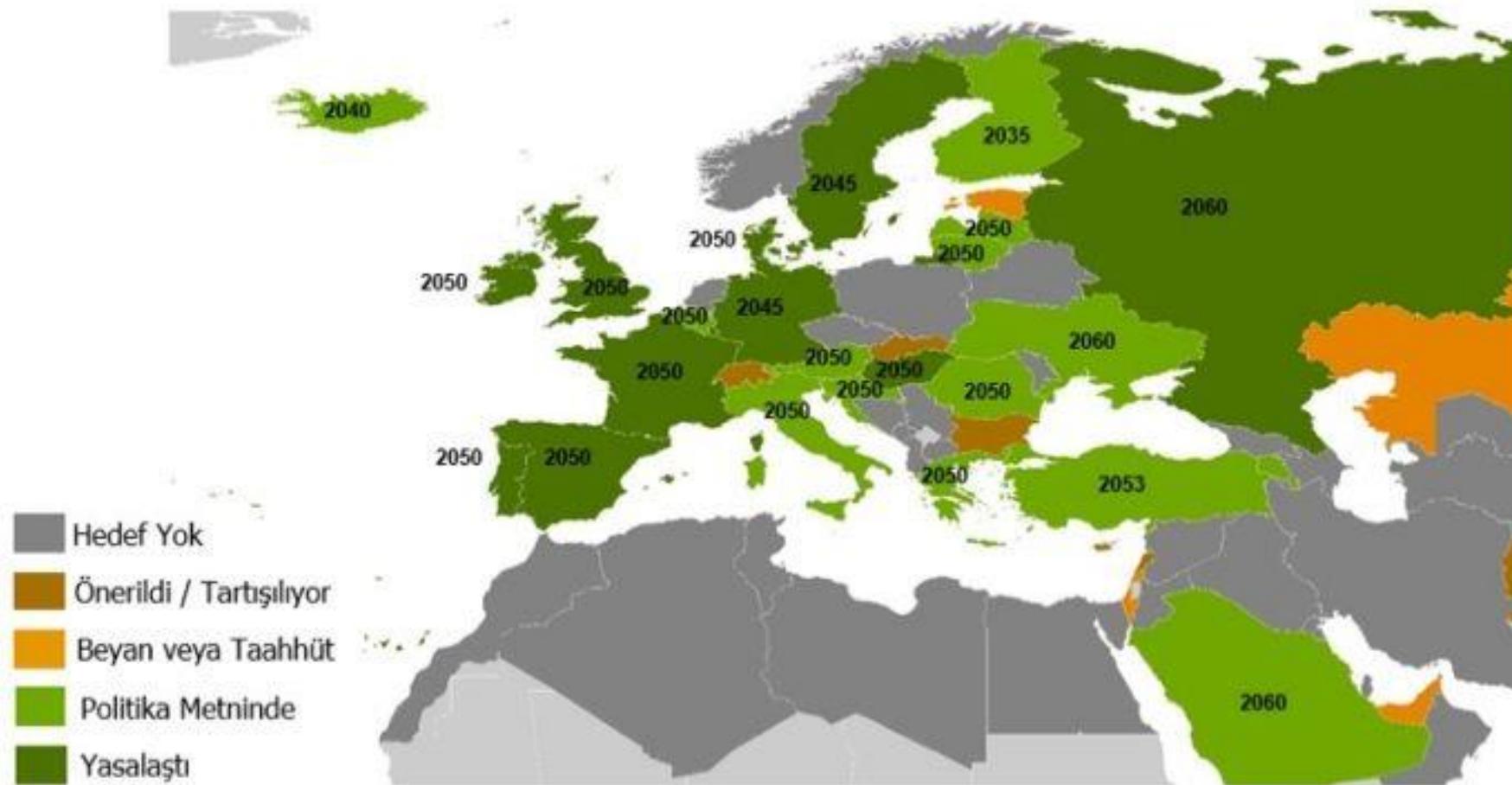

Net Sıfır CO₂ Emisyonu

- Belirli bir sürede insan faaliyetleriyle atmosfere salınan CO₂ miktarının, yine insan faaliyetleriyle atmosferden uzaklaştırılan CO₂ miktarına eşit olması durumudur.
- Net sıfır ile karbon nötr farklı kavramlardır.
- Karbon nötr, atmosfere salınan CO₂ miktarının karbon kredisi ve çeşitli projelerle dengelenmesidir.

Net Sıfır Hedefleri

Seçili ülkelerin net sıfır hedefleri

Kaynak: Net Zero Tracker, TEPAV hesaplamaları

İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı

[https://iklim.gov.tr/db/turkce/icerikler/files/%C4%B0klim%20De%C4%9Fi%C5%9Fikli%C4%9Fi%20Azalt%C4%B1m%20Stratejisi%20ve%20Eylem%20Plan%C4%B1\(2024-2030\).pdf](https://iklim.gov.tr/db/turkce/icerikler/files/%C4%B0klim%20De%C4%9Fi%C5%9Fikli%C4%9Fi%20Azalt%C4%B1m%20Stratejisi%20ve%20Eylem%20Plan%C4%B1(2024-2030).pdf)

İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı

7 ana azaltım sektörü ve 2 yatay kesen tema alanına yönelik 49 strateji ve 260 eylemden oluşan Eylem Planı'nın temel sektörel stratejileri arasında;

- Enerji verimliliğinin tüm sektörlerde yaygınlaştırılması,
- Yenilenebilir enerji kullanımının azami seviyeye çıkarılması,
- Sanayide ürün bazında karbon ayak izinin ve karbon yoğunluğunun azaltılması,
- Sürdürülebilirlik raporlamalarının yaygınlaştırılması,
- İmalat sanayi sektörlerinde döngüsel ekonomi ve kaynak verimliliğinin teşvik edilmesi
- Neredeyse sıfır enerjili binaların yaygınlaştırılması,
- Bölgesel ısıtma ve soğutma sistemlerinin kullanımının yaygınlaştırılması,
- Ulaştırma sektöründe elektrifikasiyon sistemlerinin geliştirilmesi,

İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı

- Entegre ulaşırma sistemlerinin geliştirilmesi,
- Sıfır/düşük emisyonlu ulaşırma sistemlerine geçişin sağlanması,
- İklim değişikliği ile etkili mücadele için yutak alanların korunması ve artırılması,
- Ormancılık ve tarım işletmelerinin yüksek katma değerli döngüsel biyoekonomiye geçişin sağlanması,
- Doğa dostu tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması,
- Bilinçli gübre kullanımının sağlanması,
- Hayvancılık kaynaklı metan emisyonlarının azaltılması,
- Atıkların oluşmadan önlenmesi ve azaltılması,
- Atıkların üretimde ham madde/kaynak olarak kullanımının artırılması,

İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı

- Türkiye'de emisyon ticaret sisteminin kurulması,
- Diğer karbon fiyatlandırma mekanizmaları konusunda altyapı çalışmalarının yapılması,
- Temiz teknolojilerin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması,
- Tüm sektörlerde dijitalleşmenin sağlanması,
- Sera gazı azaltımına yönelik teşvik ve destek mekanizmalarının geliştirilmesi,
- Sürdürülebilir yatırım araçlarının geliştirilmesi,
- Düşük emisyonlu bir ekonomiye geçişin adil dönüşüm ilkesiyle planlanması,
- Adil geçiş ve istihdamın dönüşümü için kapasitenin geliştirilmesi,
- Türkiye'nin net sıfır emisyon hedefinin eğitim sistemine entegre edilmesi yer almaktadır.

İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı

https://iklim.gov.tr/db/turkce/icerikler/files/%C4%B0klim%20De%C4%9Fi%C5%9Fikli%C4%9Fine%20Uyum%20Stratejisi%20ve%20Eylem%20Plan_%202024-2030.pdf

İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı

İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı, 11 ana sektör ve yatay kesen konulara yönelik hazırlanan 40 stratejik hedef ve 132 eylemden oluşmaktadır. Buna göre eylem planının stratejik hedefleri arasında;

- Sel ve taşın riskli kentsel alanların ve yapılarının tespit edilerek dönüştürülmesi,
- Arıtılmış atıksu miktarının artırılması, arıtılmış atık suların yeniden kullanım oranı 2030 yılına kadar %15 seviyesine çıkarılması,
- Tarım politikalarının; iklim değişikliğine dirençli ve teknolojiyi etkin kullanan, havzanın ürün desenini ve su bütçesini dikkate alacak şekilde güncellenmesi,
- Denizel ve karasal korunan alan oranının küresel düzeyde %30'a çıkarılması çabalarına katkı sağlanması,
- Türkiye İklim ve Sağlık Profili'ne dayanan göstergeler listesi ve sağlık etki zincirlerinin geliştirilmesi için sistem kurulması,

İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı

- Enerji sektöründe iklim değişikliği kaynaklı risklerin belirlenerek iklim değişikliğine uyumu sağlamak için üretim, iletim-dağıtım ve depolama altyapısı güçlendirilmesi,
- Taşınır ve taşınmaz kültürel miras öğeleri ve alanlarına yönelik iklim risklerinin tespiti ve yönetimine yönelik yol gösterici rehberler hazırlanması,
- Büyük endüstriyel kaza riski altındaki tesislerin tespit edilmesi ve öncelikli uyum eylemleri geliştirilmesi,
- Kentlerdeki taşit, bisiklet ve yaya yolları ile tüm toplu taşıma altyapılarının iklim değişikliği kaynaklı risklere karşı dirençli hale getirilmesi,
- 2053 uzun dönemli iklim değişikliği stratejisine sosyal kalkınma unsurlarının dahil edilmesi,

İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı

- Kritik sektörlerde, iklim değişikliği kaynaklı afetlere karşı dirençlilik oluşturmak için yatırımların önceliklendirilmesi,
- 81 ilde Yerel İklim Değişikliği Eylem Planları hazırlanması yer almaktadır.

İklim Kanunu

- 7552 sayılı İklim Kanunu 9.7.2025 tarih ve 32951 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.
- Amaç ve kapsam
- MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; yeşil büyümeye vizyonu ve net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda iklim değişikliğiyle mücadele etmektir.
- (2) Bu Kanun; iklim değişikliği ile mücadelede esas olan sera gazı emisyonlarının azaltılması ve iklim değişikliğine uyum faaliyetleri ile planlama ve uygulama araçlarını, gelirleri, izin ve denetimi ve bunlara ilişkin yasal ve kurumsal çerçevenin usul ve esaslarını kapsar.

İklim Kanunundaki Bazı Tanımlar

- **Emisyon Ticaret Sistemi (ETS)**: Sera gazı emisyonlarına, net sıfır emisyon hedefine uygun bir üst sınır belirlenmesi ilkesine dayalı olarak çalışan ve tħassisatların alınıp satılması suretiyle sera gazı emisyonu azaltımını teşvik eden ulusal ve/veya uluslararası piyasa temelli mekanizmayı,
- **Emisyon Ticaret Sistemi piyasası (ETS piyasası)**: Tahsisatların ve/veya emisyon ticaretine ilişkin uygun görülen standartlaştırılmış diğer sözleşmelerin alım satımının gerçekleştirildiği, piyasa işletmecisi tarafından organize edilip işletilen ve düzenli faaliyet gösteren birincil ve ikincil piyasaları,
- **Karbon fiyatlandırma araçları**: Sera gazı emisyonlarının azaltımı amacıyla uygulanabilecek ETS ve/veya karbon esaslı vergiler ve benzeri araçları,
- **Karbon kredisi**: Sera gazı emisyonlarının azaltım veya giderim faaliyetlerinin bağımsız kuruluşlar tarafından geçerli kılınması, doğrulanması ve standart kuruluş tarafından belgelendirilmesi sonucu elde edilen ve bir ton karbondioksit eşdeğeri cinsinden ifade edilen krediyi,

İklim Kanunundaki Bazı Tanımlar

- **Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM)**: Gümrük bölgesinde, ithal edilen malların sera gazı emisyonlarının yönetimi mekanizmasını,
- **Tahsisat**: Misli nitelikte, devredilebilen, kaydi olarak ihraç edilen ve belirli bir süre boyunca bir ton karbondioksit eşdeğeriinde sera gazı emisyon hakkını,
- **Türkiye Yeşil Taksonomisi (Taksonomi)**: Belirlenen çevresel hedefler doğrultusunda iklim değişikliği ile mücadeleye katkı sağlayan ekonomik faaliyetlere ilişkin ilkeler ve kriterler belirleyerek iklim finansmanının harekete geçirilmesine katkıda bulunan sınıflandırma sistemlerini,

Karbon Piyasalarının İşletilmesine İlişkin Yönetmelik - TASLAK

- Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından hazırlanan "Karbon Piyasalarının İşletilmesine İlişkin Yönetmelik Taslağı" yayımlanmıştır.
- Taslak, Türkiye'nin net sıfır emisyon hedefleri doğrultusunda karbon fiyatlandırma mekanizmasını hayatı geçirmeyi ve sera gazı azaltımını piyasa temelli bir sistem üzerinden teşvik etmeyi amaçlamaktadır.
- <https://www.narterlaw.com/turkiye-karbon-piyasalarinin-isletilmesine-iliskin-yonetmelik-taslagi/>

İklim Kanunu Kapsamındaki Diğer Yönetmelik Taslakları

Karbon Kredilendirme ve Denkleştirme Yönetmeliği Taslağı

Yönetmelik Taslağı	İNDİR
Gerekçe	İNDİR
Görüş Formu	İNDİR

Türkiye Emisyon Ticaret Sistemi Yönetmeliği Taslağı

ETS Yönetmelik Taslağı	İNDİR
Gerekçe	İNDİR
Görüş Formu	İNDİR

Türkiye Yeşil Taksonomi Yönetmeliği Taslağı

EK-1 Taksonomi Kapsamında Yer Alan Sektör/Faaliyetler	İNDİR
Türkiye Yeşil Taksonomi Yönetmeliği Gerekçe	İNDİR
Taslak Teknik Tarama Kriterleri	İNDİR
Görüş Formu	İNDİR

Yerel İklim Değişikliği Eylem Planları (YİDEP) Hakkında Yönetmelik Taslağı

Yidep Yönetmelik Taslağı	İNDİR
Görüş Formu	İNDİR

<https://iklim.gov.tr/taslaklar-i-2124>

İklim Kanunundaki Bazı Cezalar

- Doğrulanmış sera gazı emisyonu raporunu süresi içerisinde sunmayanlara, 500.000 Türk lirasından 5.000.000 Türk lirasına kadar idari para cezası verilir.
- Doğrulanmış yıllık sera gazı emisyon raporu bulunmayan işletmelere ise 1.000.000 Türk lirasından 10.000.000 Türk lirasına kadar idari para cezası verilir.

İklim Kanununun Eleştirisı

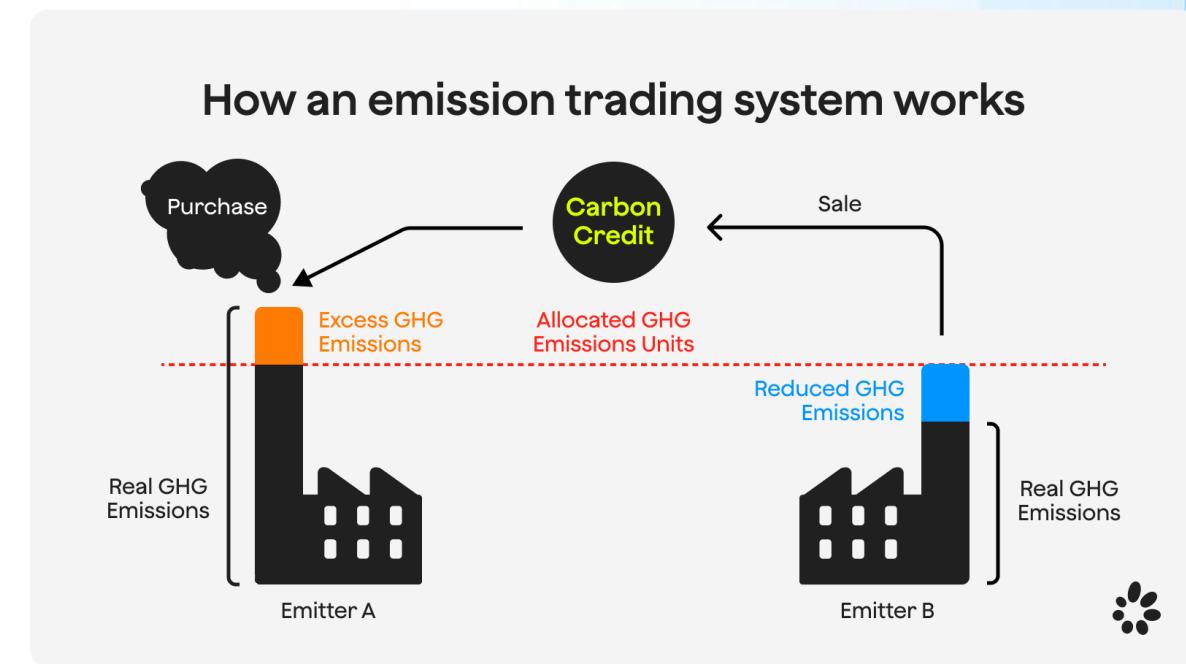
- En büyük eksiklik, İklim Kanununda fosil yakıtlardan çıkış planının yer almaması.
- Emisyon ticaret sistemi ile ilgili sorunlar / belirsizlikler.

Emisyon Ticaret Sistemi

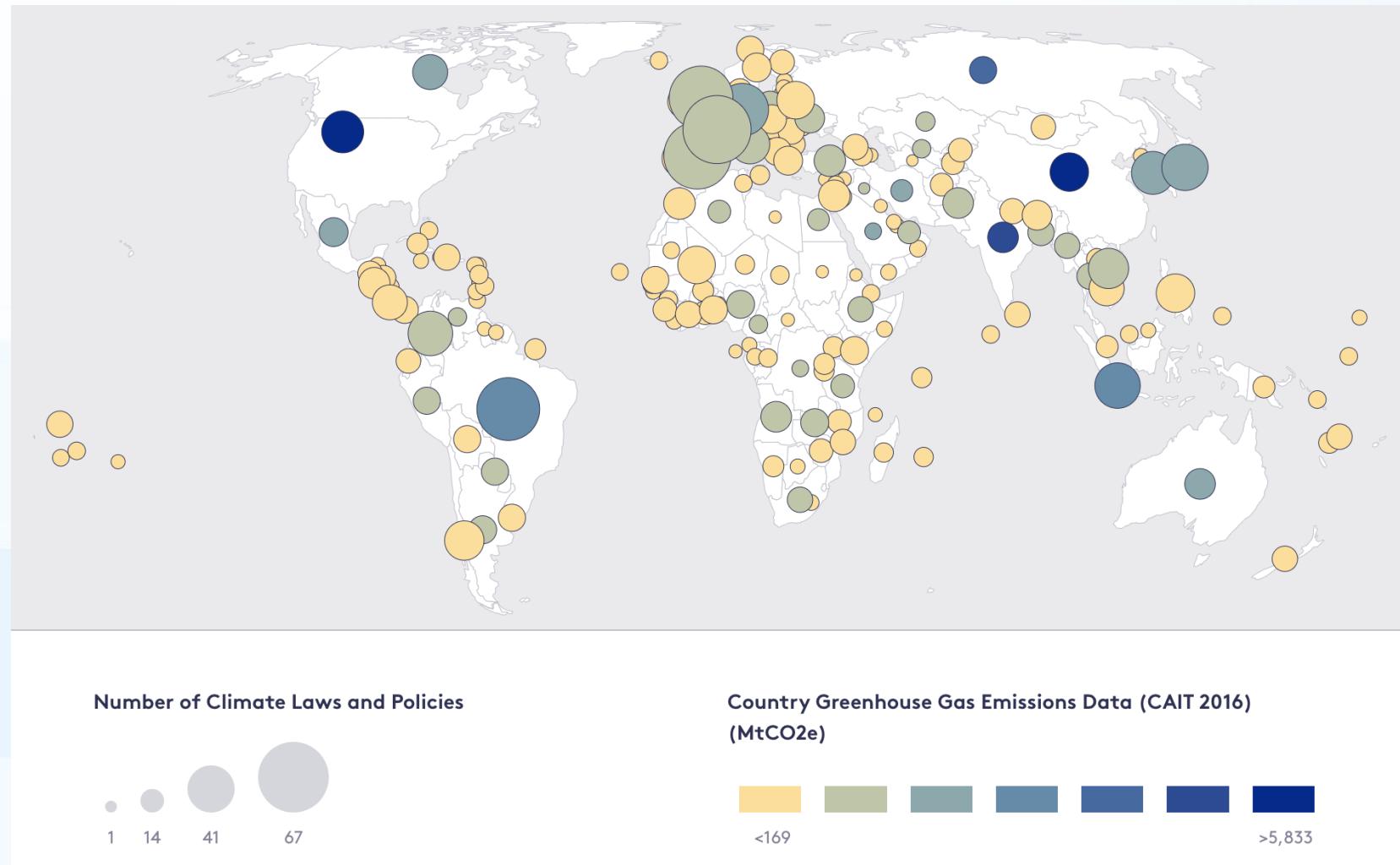
- İzin verilen karbon salınım kotasının üzerinde emisyonu olan işletmenin, daha az emisyonu olan işletmeden emisyon hakkını satın alması.

Sorunlar:

- Kotanın ve karbon birim fiyatının belirlenmesi.
- Kota değeri yıllar içinde azaltılmadıkça iklim değişikliğine çözüm olmaz.

Dünyada İklim Mevzuatı

<https://www.carbonbrief.org/mapped-climate-change-laws-around-world/>

Dünyada İklim Mevzuatı

Climate Change Laws
of the world

Search

Its Email alerts

Filters [\(i\)](#) [Clear all](#)

[Laws](#) [X](#)

Category

All

UNFCCC Submissions

Laws

Policies

Topics [Beta](#)

Type

Framework laws

Framework laws create overarching governance structures for countries' climate policy responses. [Learn more](#)

Response areas

[Results: 1652](#)

[Search: Exact phrases](#) [Order: Date: latest first](#)

Tajikistan 2025 Legislative

Draft Environmental Code of the Republic of Tajikistan

The Environmental Code of the Republic of Tajikistan provides a legislative framework and overarching direction for environmental protection, establishing essential duties and responsibilities of the state and other actors. It compiles and builds on existing environmental legislation. The code names climate change mitigation and adaptation as key elements of the protection ...

France 2025 Legislative

Environmental Code

The Environmental Code contains various provisions relating to climate, including: Prohibitions on advertising relating to the marketing or promotion of fossil fuels, punishable by fines, and mandatory display of information on the environmental impact for goods and services (Article L229-61 to 67); Responsibilities of the High Council for Climate, an independent body att...

Türkiye 2025 Legislative

Law 7552 - Turkish Climate Law

<https://climate-laws.org/search?c=laws> Dünyada 1652 tane iklim ile ilgili kanun vardır (11.02.2026 itibarıyle).

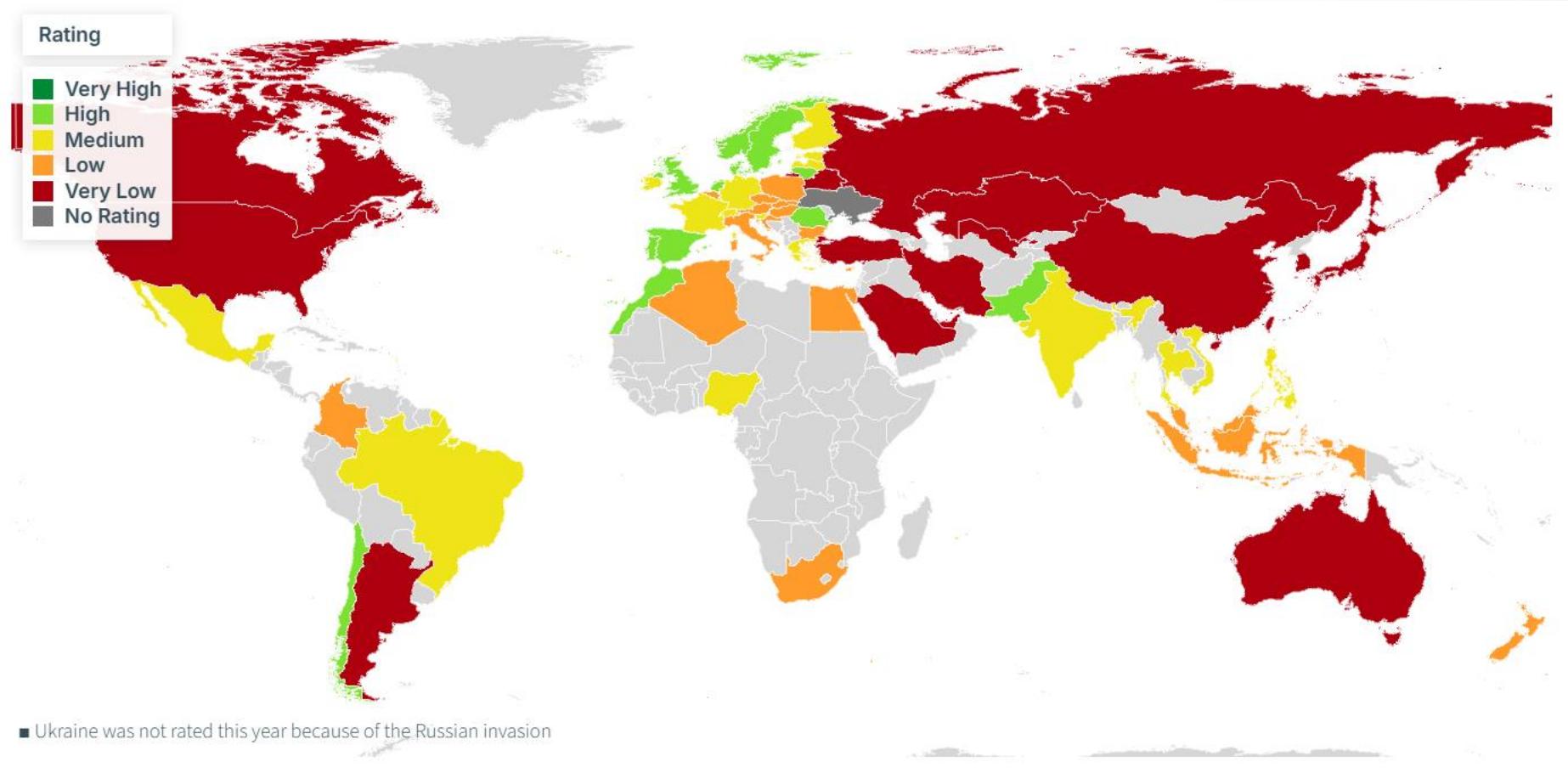
Avrupa Birliği İklim Değişikliği Politikaları

- İklim değişikliği konusunda sera gazlarının emisyonunun izlenmesi, emisyon ticareti sistemi, emisyon ticareti sisteminin dışında kalan sektörlerden kaynaklanan sera gazı emisyonlarının azaltılması (406/2009/AT sayılı Çaba Paylaşım Kararı ve (AB) 2018/842 Sayılı Tüzük), karbon yakalama ve depolaması, F-gazlarının kontrolü ve ozon tabakasının korunması, ulaştırmadan kaynaklanan sera gazı emisyonlarının azaltımı, arazi ve arazi kullanım değişikliği ile ilgili emisyonlar hakkında AB düzenlemeleri bulunmaktadır.

Avrupa Birliği İklim Değişikliği Politikaları

- Avrupa Birliği'nin taraf olduğu Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS), Kyoto Protokolü ve Paris Anlaşması, Birlik müktesebatının parçasıdır. AB, Paris Anlaşmasına yönelik yenilenmiş katkısı (NDC) çerçevesinde, sera gazı emisyonlarını 1990 seviyesine kıyasla 2030 yılına kadar %55 oranında azaltmayı taahhüt etmektedir. Söz konusu hedefin karşılanabilmesi amacıyla öngörülen mevzuat değişiklileri ve yeni mevzuat teklifleri "55'e Uygun" (fit for 55) paketi kapsamında Komisyon tarafından 14 Temmuz 2021 tarihinde sunulmuş olup, paketin yasalaşma süreci tamamlanmıştır. Paket, yenilenebilir enerji, enerji verimliliği, hafif araçlara yönelik yeni emisyon performans standartları, arazi kullanımı kaynaklı sera gazı emisyonları, alternatif enerji altyapıları, enerji vergilendirmesi, emisyon azaltımında çaba paylaşımı, Emisyon Ticaret Sistemi gibi çeşitli alanlarda revizyon ve yeni mevzuatı içermektedir. Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizmasına ilişkin mevzuat da bu kapsamında yer almaktadır.

İklim Değişikliği Performans Endeksi (CCPI) - 2026

<https://ccpi.org> Türkiye 2026 yılında CCPI'da 67 ülke arasında 52. sırada yer aldı.

Kaynaklar

- <https://iklim.gov.tr>
- <https://iklim.gov.tr/eylem-planlari-i-19>
- [https://mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=7552&Mevzua
tTur=1&MevzuatTertip=5](https://mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=7552&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5)
- <https://www.ab.gov.tr/p.php?e=92>
- [https://www.greenpeace.org/turkey/blog/10-soruda-
dunyada-ve-turkiyede-iklim-kanunu/](https://www.greenpeace.org/turkey/blog/10-soruda-
dunyada-ve-turkiyede-iklim-kanunu/)